

Spis treści

Wprowadzenie	9
1. Charakterystyka współczesnych przemian obszarów wiejskich w Polsce a kapitał kulturowy mieszkańców wsi	13
1.1. Obszary wiejskie w Polsce i ich specyfika	15
1.1.1. Dezagraryzacja wsi	18
1.1.2. Poprawa jakości życia na wsi	22
1.1.3. Mobilność przestrzenna miasto–wieś	24
1.1.4. Zmiany kapitału społecznego na obszarach wiejskich	28
1.2. Kapitał kulturowy na obszarach wiejskich – młodzi mieszkańcy wsi z wyższym wykształceniem	30
1.2.1. Kapitał kulturowy a środowiska wiejskie przed 1989 rokiem	33
1.2.2. Kapitał kulturowy a środowiska wiejskie po 1989 roku ..	37
1.2.3. Znaczenie kapitału kulturowego w kontekście współczesnych przemian na wsi	42
1.3. Motywacje do życia na wsi – przegląd literatury	46
1.3.1. Motywacje o charakterze ekonomicznym	46
1.3.2. Motywacje o charakterze społecznym (sieci społeczne) ..	47
1.3.3. Przywiązanie do miejsca	48
1.3.4. Sielankowe wyobrażenia wiejskości (<i>rural idyll</i>)	49
1.3.5. Typologie młodych mieszkańców wsi	51
1.4. Podsumowanie	52
2. Metodologia badań własnych	55
2.1. Pytania badawcze i hipotezy	55
2.2. Założenia badania, źródła danych i metodologia analiz	59
2.2.1. Badanie sondażowe	60
2.2.2. Wielokrotne studium przypadku	63
2.2.3. Sposób prezentacji wyników badania własnego	68
3. Społeczno-demograficzna charakterystyka badanych	69
3.1. Płeć, wiek i wykształcenie	69
3.2. Miejsce pochodzenia badanych	70
3.3. Sytuacja rodzinna badanych	73
3.3.1. Stan cywilny badanych	73
3.3.2. Poziom wykształcenia współmałżonków/partnerów	75
3.3.3. Dzieci badanych	76
3.3.4. Charakterystyka gospodarstwa domowego	78

3.4. Kapitał kulturowy w rodzinach badanych	82
3.5. Podsumowanie	88
4. Wybory edukacyjne młodych mieszkańców wsi	91
4.1. Uczelnie i kierunki – charakterystyka ilościowa	92
4.1.1. Preferowane typy uczelni	92
4.1.2. Kierunki studiów	96
4.2. Motywacje do podjęcia studiów wyższych	98
4.2.1. Studia jako konieczność w dzisiejszych czasach	98
4.2.2. Motywacje związane z rynkiem pracy	99
4.2.3. Wpływ rodziców	100
4.2.4. Wpływ innych osób	104
4.2.5. Chęć kształcenia się i zdobywania doświadczeń	105
4.3. Wybór kierunku studiów	106
4.3.1. Aspiracje i plany zawodowe	106
4.3.2. Zainteresowania	108
4.3.3. Wpływ rodziny i innych osób	109
4.3.4. Moda, przypadkowe wybory	110
4.4. Wybór uczelni	111
4.4.1. Lokalizacja uczelni	112
4.4.2. „Przetarty szlak”	113
4.4.3. Prestiż uczelni	114
4.4.4. Inne czynniki wyboru uczelni	115
4.5. Wybór uczelni i kierunku studiów a kapitał kulturowy rodziny	116
4.6. Ocena ukończonych studiów	120
4.6.1. Pozytywne oceny ukończonych studiów	120
4.6.2. Negatywne oceny ukończonych studiów	122
4.6.3. Umiarkowanie zadowoleni	125
4.7. <i>Life Long Learning?</i> Doksztalcenie się i plany edukacyjne na przyszłość	125
4.7.1. Doksztalcenie się przez badanych	126
4.7.2. Plany edukacyjne badanych	128
4.8. Podsumowanie	130
5. Motywacje badanych do życia na wsi	133
5.1. Charakterystyka motywacji badanych do życia na wsi	134
5.1.1. Charakterystyka motywacji – wyniki badania ilościowego	134
5.1.2. Przywiązanie do miejscowości	137
5.1.3. Więzi społeczne w rodzinnej miejscowości	140
5.1.4. Przyczyny ekonomiczne	141
5.1.5. W poszukiwaniu wiejskiej idylli	143
5.2. Korzyści i koszty wynikające z mieszkania na wsi	144
5.2.1. Zalety mieszkania na wsi	144
5.2.2. Wady mieszkania na wsi	147

5.3.	Ocena aktualnego miejsca zamieszkania	148
5.3.1.	Charakterystyka wsi, w których mieszkają badani	149
5.3.2.	Zalety wsi, w której mieszkają badani	152
5.3.3.	Najważniejsze problemy w miejscowości	154
5.3.4.	Czego najbardziej brakuje w miejscowościach badanych	157
5.4.	Miejsce zamieszkania w przyszłości – plany badanych	160
5.5.	Czynniki planów badanych dotyczących miejsca zamieszkania w przyszłości – analiza regresji	166
5.6.	Motywacje badanych do życia na wsi – próba typologii	171
5.6.1.	Zorientowani na partnera	173
5.6.2.	Zorientowani na społeczność lokalną	174
5.6.3.	Zorientowani na pracę	175
5.7.	Podsumowanie	176
6.	Praca zawodowa młodych mieszkańców wsi	177
6.1.	Charakterystyka pracy zawodowej badanych	178
6.1.1.	Sektory, branże i typy stanowisk	178
6.1.2.	Dojazdy do pracy	185
6.1.3.	Wymiar czasu pracy badanych	187
6.1.4.	Ocena obecnej pracy – korzyści i koszty	188
6.2.	Praca na własny rachunek – badani prowadzący działalność gospodarczą	191
6.2.1.	Charakterystyka działalności gospodarczej badanych	192
6.2.2.	Okoliczności uruchomienia działalności gospodarczej	194
6.2.3.	Własny biznes – doświadczenia badanych z przeszłości	196
6.3.	Praca w gospodarstwie rolnym	198
6.3.1.	Charakterystyka gospodarstw rolnych, w których pracują badani	198
6.3.2.	Gospodarstwo rolne jako dodatkowe miejsce pracy	201
6.3.3.	Rolnicy i rolniczki „na papierze”	202
6.4.	Dodatkowe źródła dochodu w rodzinie i doświadczenia pracy za granicą	203
6.4.1.	Praca dodatkowa	203
6.4.2.	Praca zawodowa współmałżonków/partnerów	205
6.4.3.	Praca za granicą	208
6.5.	Kierunek wykształcenia a praca zawodowa	212
6.6.	Plany zawodowe na przyszłość	216
6.7.	Kontekst lokalny a praca zawodowa badanych	218
6.8.	Podsumowanie	221
7.	Zaangażowanie badanych na rzecz społeczności lokalnej	223
7.1.	Kontekst lokalny – aktywność społeczna w miejscowościach zamieszkałych przez badanych	224
7.1.1.	Lokalne organizacje społeczne	224

7.1.2. Lokalni liderzy i liderki	226
7.1.3. Aktywność społeczna mieszkańców wsi	228
7.2. Zaangażowanie społeczne badanych	230
7.2.1. Kapitał społeczny – zaufanie i normy współpracy	230
7.2.2. Aktywność badanych w organizacjach	241
7.2.3. Inicjowanie przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej	247
7.2.4. Zaangażowanie w lokalne inicjatywy innych osób	252
7.3. Zaangażowanie badanych w lokalne sprawy publiczne	254
7.3.1. Zainteresowanie lokalnymi sprawami publicznymi	255
7.3.2. Zaangażowanie w samorząd lokalny	260
7.4. Czynniki zaangażowania społecznego badanych	265
7.4.1. Rodzinne tradycje zaangażowania społecznego	265
7.4.2. Czynniki zaangażowania społecznego badanych – analiza regresji	270
7.4.3. Zaangażowanie w sprawy wsi – plany na przyszłość	275
7.5. Zaangażowanie badanych na rzecz społeczności lokalnej – próba typologii	277
7.5.1. Aktywni incydentalnie lub potencjalnie	279
7.5.2. Nieaktywni	279
7.5.3. Lokalni aktywiści	280
7.6. Podsumowanie	281
Wnioski	285
Bibliografia	293
Indeks nazwisk	309